

**VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „STRAZDELIS“
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS IR STEBĖSENOS
VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus lopšelio – darželio „Strazdelis“ (toliau - Darželis) Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Dėl patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašo tvirtinimo 2016 m. birželio 30 d. Nr. 30-1602, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti Darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Darželyje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – ugdyti pozityvų ugdytinių elgesį, sukurti draugišką, saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, Darželio, šeimos lygmeniu, užkertant kelią smurtui ir patyčioms.

5. Tvarkos aprašas vadovaujasi šiais principais:

5.1.į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2.kiekvienas Darželio darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir/ar patyčias, turi nedelsiant reaguoti ir jį stabdyti;

5.3.Darželio darbuotojai veiksmų imasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1.smurtas – veiksmu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą. Išskiriamos keturios smurto prieš vaikus formos: fizinis smurtas, psichologinis, seksualinis smurtas, nepriežiūra;

6.2.smurtą patyręs asmuo – asmuo, prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, taip pat vaikas, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku ar gyvenantis aplinkoje, kurioje buvo smurtauta;

6.3.smurtautojas – smurtaujantis artimoje aplinkoje;

6.4.patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiantys pažeminti, įžeisti ar kitaip sukelti psichologinę ar

fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.4.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzlinimas, žeminimas ir kt.;

6.4.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.4.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.4.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.5. **patyčias patiriantis asmuo** – ugdytinis ar suaugęs, iš kurio yra tyčiojamas;

6.6. **besityčiojantysis/skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.7. **patyčių/smurto prevencija** – veikla, skirta jų rizikai mažinti, imantis Darželio bendruomenės narių (ugdytinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.8. **patyčių/smurto intervencija** – priemonių visuma, taikoma visiems patyčių dalyviams (patyčias patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams). Darželio darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma;

6.9. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos Darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, tolesnės reiškinio raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymais įgyvendinančiais teisės aktais.

II. STEBĖSENA IR PREVENCIJA

8. Smurto ir patyčių prevencija bei intervencija yra svarbi Darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Darželio direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, Vaiko gerovės komisijos nariai, mokytojai, o ją vykdo visi Darželio bendruomenės nariai.

8.1. Darželio direktorius yra atsakingas už Darželio smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos tvarkos aprašo vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio Darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą Darželio bendruomenei ir vykdymą.

8.2. Smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ir vykdo Vaiko gerovės komisijos nariai, kurie kasmet:

8.2.1. surenka apibendrintus duomenis iš grupių mokytojų dėl Darželyje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias bei atlieka jų analizę;

8.2.2. remiantis pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

8.2.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

8.2.4. teikia siūlymus Darželio direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.2.5. teikia siūlymus Darželio direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

8.2.6. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

8.3. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ar patyčiomis.

III. INTERVENCIJA DARŽELYJE

9. Visais įtariamų ir realių smurto/patyčių atvejais kiekvienas Darželio administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

9.1.įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą/patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

9.2.primena vaikui, kuris tyčiojasi, Darželio elgesio taisykles;

9.3.jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus, globėjus, rūpintojus), darželio darbuotojus ar institucijas (pvz. policija, greitoji pagalba);

9.4.informuoja grupės mokytoją ir/ar Vaiko gerovės komisijos narius apie įtariamą ar įvykdytą patyčias ar smurto atvejus;

9.5.tiesiogiai informuojant vieną iš Vaiko gerovės komisijos narių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą/patyčias formą (Priedas Nr. 2).

10. Grupės mokytojas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

10.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

10.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), prireikus kviečia juos dalyvauti pokalbyje;

10.3. vykdo tolesnę situacijos stebėseną;

10.4. nesibaigiant patyčių situacijai, užpildo pranešimo apie patyčias/smurtą formą (Priedas Nr. 2) ir teikia Vaiko gerovės komisijos nariams.

11. Grupės mokytojas, gavęs informaciją apie įtariamą smurto atvejį:

11.1. išsiaiškina situaciją, siekiant nustatyti ar tai smurto atvejis;

11.2. nedelsiant užpildo pranešimo apie patyčias/smurtą formą (Priedas Nr.2) ir teikia Vaiko gerovės komisijos nariams.

12. Užpildytą formą priėmęs Vaiko gerovės komisijos narys registruoja smurto ir patyčių registracijos žurnale;

13. Vaiko gerovės komisija, gavusi informaciją apie patyčias/smurtą, imasi spręsti smurto ar patyčių situaciją;

13.1. esant sudėtingesnei situacijai, analizuoja surinktus faktus, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

14. Darželio Vaiko gerovės komisija, kaip patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuojantys asmenys, įvertinę turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja Darželio direktorių apie esamą situaciją;

14.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

15. Išaiškėjus smurto atvejui socialinis pedagogas, suderinęs su Darželio direktoriumi, informuoja smurtą patyrusio (patyrusių) ugdytinio (ugdytinių) tėvus (globėjus, rūpintojus), vaiko teisių apsaugos skyrių ir/ar policiją.

16. Tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, Darželio direktorius sužinojęs patiriamas patyčias ar įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša Vilniaus miesto pedagoginei psichologinei tarnybai arba imasi tvarkos apraše numatytų veiksmų, priemonių Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

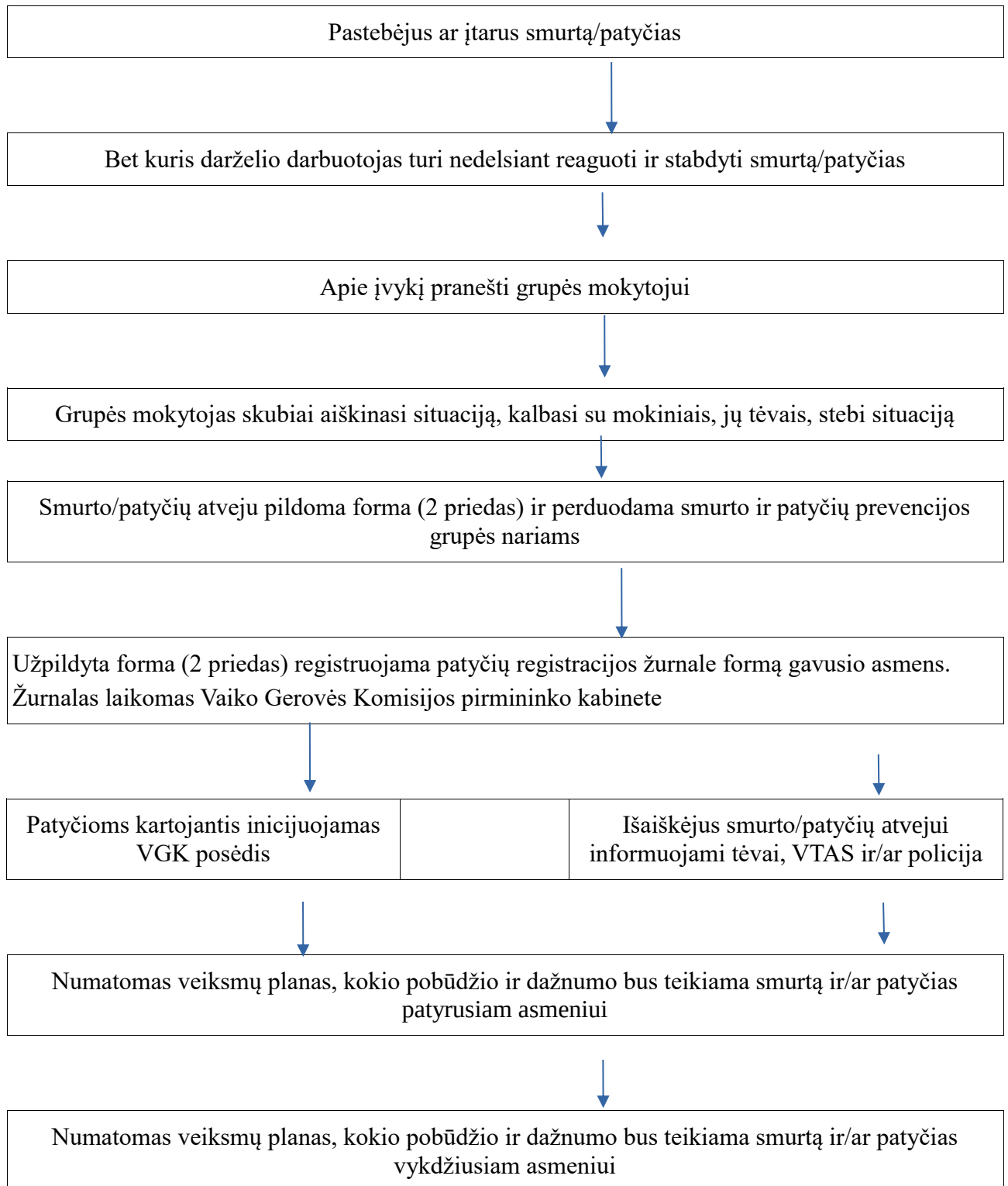
17. Visiems smurto ir patyčių dalyviams atsižvelgus į jų individualius poreikius, Darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ir/ar mokytojų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje ir duomenys susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

19. Su Darželio smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos tvarkos aprašu supažindinami Darželio darbuotojai ir tėvai (globėjai, rūpintojai) pasirašytinai.

REAGAVIMO Į SMURTĄ IR/AR PATYČIAS PLANAS

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą ir patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą ir patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir patyčios:	
Kokia smurto ir patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
1. Fizinės: užgauliojimas veiksmais (stumdyimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, plaukų pešiojimas, žnybimas, daiktų atiminėjimas ir pan.); 2. Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, veido mimika, ignoravimas, siekiant parodyti, kad yra nepageidaujamas ar atstumiamas; 3. Elektroninės: socialiniuose tinkluose, kitose vietos internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių ar elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbiuose, asmeninio gyvenimo detalių viešinimas ir pan.); 4. Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ _____ _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, vaiko, patyrusio smurtą ir patyčias vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Asmenų, vaiko/ų, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius:	
Asmenų, vaiko/ų, stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Veiksmų po įvykio, planas su:

Darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:	
Asmeniu, vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais (globėjais):	
Kitais Darželio darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	